

СЛАВОЉУБ МАРКОВИЋ

ПОБУНИО САМ СЕ ЖИВОТОМ

ОН, заменица, онај о коме се говори – треће лице. Писац. Далек. Једва наслућен. Често је у трпном стању.

Пре него што ће писац, Иван Палмотић, ишчезнути, и пре него што ће милиција дати званично саопштење о његовом нестанку, у вечном граду Београду, на ушћу Саве у Дунав, у Улици Адмирала Гепрата, примио је писмо које је дуго путовало кроз време, тако да је био изненађен датумом жига на пошиљци.

„Онда када пишем ово писмо тада сам још увек жив, али онда када писмо стигне до тебе бићу мртав, а за мртвог човека шта значе два века те и више.”

Било му је познато име пошиљаоца, јер су пишчеви преци дошли из града некада званог Рагуза, на обали Јадранског мора, и он је још себе називао Дубровчанином, а традиција је била да се породична имена понављају, тако да Иван Палмотић није знао колико је његових предака носило исто име. Писмо је могло бити упућено из Истанбула, града који је у време слања пакета, већ носио то име, или из Жежева, можда Једрена или тако старих градова као што су Милет, Нинива и Бергам. На омоту писма траг су оставила два печата; један је носио српску круну а други турска обележја: срп и полумесец.

Можда је писмо понето из Новог Брда, града чије је рушевине Иван Палмотић гледао последњи пут обилазећи земљу, и желећи да упамти све њене знаменитости, посебно порушене градове, запуштене, усамљене, на брдима. За Милутинове владавине, вични немачки рудари, Саси, подигли су град, у међуречју Прилепнице, Новобрдске реке и Криве, чије су стамене зидине уливале страх освајачима и појачавале снагу браниоца, а са истока, где се указивало сунце, град је бранила Мала планина;

никакве војске нису могле да освоје његове бедеме, само су у удаљеним градовима најамници могли да причају о новобрдским трговима.

Под Новобрдским градом, где се чује пој птица, и до касно у јесен миришу букове шуме, подигли су Саси своју велику, у Србији свакако највећу, цркву Светог Николе необичне основе: проширен простор наоса, засведен полуобличастим сводом, на истоку се завршава са две неједнаке полукружне апсиде – у којој су се молили.

Пре него што ће камером кренути на пут којим је претпостављао да је путовала књига која је стигла на његову адресу, претуррајући по остарелим и прашњивим списима Иван Палмотић ни у Руднику ни у Брскову није нашао никакав податак о постојању цркава, чак се нису помињале ни оне утврђене, латинске, које су сасвим документоване, које су подигли Саси и Дубровчани, камоли гробови зидани или усечени у стене које је желео да сними. Цркве су давно већ биле порушене, бедеми око њих срањени, камен од зидина разнесен, вресови и шаш су опколили места где су се цркве уздизале. Само су још тестаменти Хисториског архива у Дубровнику чували тачна обавештења о постојању фрањевачке цркве Свете Марије на Руднику, као и цркве Светог Влаха, тако да су оне једино још у документима постојале.

На улицама Новог Брда могле су се чути речи разних језика, трговци су говорили турски, грчки, јерменски, јидиш, путници су говорили италијански, француски, изгнаници су говорили ладино, кастиљански, персијски, робови продавани на трговима говорили су арапски и арамејски, тако да су и Ново Брдо различито изговарали: Noveberde, Nyeberghe, Novopyrton, Novus Mons, Monte Novo, Novamonte, Ново Брдо.

Кад се данас погледа, било доле из дубине новобрдских подграђа, или са новобрдских моћних кула, није могуће створити слику стварне величине града. Писали су:

Константин Филозоф: град сребрени и у истини златни.

Дука: Ново Брдо је мајка градова.

Кривовул: Ново Брдо је толико богато златом и сребром, да би се могло по чистом злату орати; да злато и сребро из земље извире.

Bertrandon de la Broquiere, француски племић, који је пропутовао Србију 1432–1433. године, као посланик Филипа Доброг Бургундског, бележи: рудници Новог Брда дају до двеста хиљада дуката годишње.

Барски архиепископ Гијом Адам помиње гламско сребро Новог Брда.

Јован Капистран писао је папи Калисту III: *potissimum Rascia civitaten Nobordan nomine, ubi auri et argenti fodina est, ljuae domino suo annuantrium, ut ferunt, centum et viginti millia ducatorum reddebat.*

Petrus de Bratosti de Cataro, Которанин, који је сматрао да су Которани бројнији од Дубровчана, купио је две младе робинје, а да му није било важно коме су се богу молиле, чији се дотадашњи власник осмехивао, показујући њихове тамне косе, и одсјај зуба на сунцу које је бљештало на пространом тргу, ограђеном старим капијама које су криле тихи ход трговаца, и осмехе њихових кћери. Са Petrus-ом de Bratosti de Cataro-м су такође Которани: Matheo de Rtipicon, Tripon de Basca, Micho de Craguay i Marcon de Symon и Дубровчанин Иван Палмотић. У пролеће не само да плени лепота младих робинјица већ надахњује и само зелено дрвеће. И трговци и житељи Новог Брда и не помишљају да ће бити могуће да лишће које сада плени буде свучено и прострто по поду, да ће га на јесен витлати ветар.

Иво Палмотић је боравио у Дубровнику, где се није само провео шетајући градом, обалом, гледајући море, одлазећи у сенат, водећи расправе, као да пролеће које долази неће променити његов живот, већ је тражио још разјашњење од Николе Стојмировића о новцу који је био дат под интерес. Никола Стојмировић је на тражење дон Ивана Палмотића изјавио да је примио 600 дуката под условом: да новац држи код себе и да га чува. Ако би ко од двојице свештеника, чија су имена наведена, или обојица заједно, дошли и затражили паре, да им тај новац, под интересом, преда.

Према споразуму сер Ивана Палмотића са Николом Нуамонтеом, требало је да Никола препише стари алфабетар. Обавезао се да ће Николи, по завршетку целог алфабетара, исплатити 30 перпера и 3 гроша. Иза те погодбе крије се Николин рад на преписивању апокрифних књига. Можда због искупљења, на молбу Стјепана Угриновића, сликара, телал обзнањује да се секвеструје у рукама Бенка Главаша једна икона, коју су били наручили сер Влахо Растић и сер Андрушко Поповић, на предлог Ивана Палмотића, намењена за цркву Светог Николе, јер Стјепан сматра да му поручиоци дугују још 10 дуката. Сликописац Стјепан изјављује да је за ту икону утрошио више времена, него што му је плаћено.

Заморен, Иван Палмотић, пење се степеништем, од куле ка северном зиду. Сада стоји на степеницама цркве, пружа руке ка сунцу иако је на заласку. Преко телала обавештава своје станаре о договору за висину закупа његове куће; поред осталих станара има једног свештеника новобрдског, то је поп Ђурађ из Новог Брда.

Новобрђани су били поносни на свој град, и нису се плашили пропасти. Ниједна катастрофа није најављивала пропадање Новог Брда, мошти светаца налазили су се у градовима хришћана а они су штитили зидине, цркве и манастире. И само пропадање Рима наговестио је силовит и разоран земљотрес. Тектонски поремећаји који су захватили мора којима је била окружена Италија, најпре су довели до тога да се изненадно повукло море, почеле су да се указују обале које људско око до тада није видело, у плићацима рибари су пожурили да рукама хватају рибу, заљуљали су се огромни бродови, а затим и насукали, радознали посматрачи су гледали живописно помаљање долина и планина, који још од стварања земље нису били изложени сунцу. Повлачење мора требало је да омогући несметани ход невиних душа ка Галилеји, Хаифи и Јерусалиму, али тај занос и прича о ишчезавању мора убрзо је морала бити промењена. Вода се вратила огромним таласима, и њихов удар личио је на потоп. Разбијене су обале Сицилије, Далмације, Грчке и Египта. Таласи су велике бродове односили и бацали на кровове кућа, а оне су пливале по мору ломљене таласима заједно са њиховим житељима и намештајем. Библијске сцене потопа смењивале су се на запрепашћење житеља. Хроничари су само могли да преувеличавају догађаје и упоређују их са већ прочитаним. Те сенке несреће тек су биле предзнаци пропасти. Давали су могућност са једне стране још већој раскалашности, а са друге стране биле су повод за јачање диктатура, и појаве религијских фанатика, утврђујући предрасуде да све што се дешава у природи повезано је са људима и њиховим слављењем богова и непоштовањем основних религијских норми.

Манири новобрдских трговаца и заштита њиховог иметка одавали су спокојне људе склоне уживању. Веровали су да никаква најезда неће насрнути на њихову безбедност. А земљотрес који је задесио Битинују и Понт, само су слутили пропадање, или уништавање грчких градова. Вести о уништењу стизале су са Ликоса, Ергена, од Галипоља и Саротског до Цариграда. У човековој бити је да очекује катастрофе и апокалипсу, јер сама смрт у себи носи крај свих крајева, и само остаје нада у продужавање.

Од зида до зида пролази време као што се смењују конзули, али то су била срећна времена и владари нису доносили судбоносне одлуке. Онда када не постоји страх од туђина почињемо да размишљамо о нашим владарима, прељубама, наметима и привилегијама. На хладном ветру који дува са Шар планине шетали су се тргом Паскоје Соркочевећ и Дамјан Жуњевић који су се, поред обављања разних дипломатских служби за деспота Ђурђа,

бавили трговином и закупом царина. Но поред њих у Новом Брду налазили су се представници скоро свих дубровачких властелинских породица. На овако лепом времену, недељом су, носећи своју одећу, одлазили на мису. Тихо су жагорили, ходали достојанствено, бљештала је њихова одећа, посебно позлате и украси на марамама њихових кћери што је било ствар престижа. Касније су у цркви одјекивали гласови јер је певао хор. Са немачким речима мешали су се речи Дубровчана.

Petrus de Bratosti de Cataro, Которанин, био је приведен од стране посебног суда пургара. Одузете су му робиње, ствари и дукати. Међу стварима није пронађена тражена књига већ прича о пролажењу година, или другачије речено, о одбројавању година; и не само да је та прича ужасна већ увек прелази у питање шта значи то неколико хиљада година? Чије су то године, ако нису наше, а ни историјске? И важни су само смењивање дана и ноћи, као и смењивање годишњих доба: пролеће, лето, јесен и зима, и колико је тих пролећа прошло откако је донесен Законик благочастивог и христољубивог међу царевима, Деспота Стефана Лазаревића, о цеховима и баштинама, и о вери, и о колима, и о сваким потребним судовима.

Било је то време када ништа није било потребно да се заборава, а ништа није морало да се памти, јер је било записано; писма, или ти свици, ипак су туђе, само лажно потписано обавештење, да у самој књизи, исписаној калиграфским рукописом каквог католика, у лукама Бара, Котора или Дубровника, сведочи подвучено:

И вратиш се у земљу своју и дођох у свој град Ново Брдо и сабра се сав сабор градски и поитражише од господсѣва ми да им учиним закон о руйама цѣио су имали за ѣраве господоде, и светиоѣ почиваще ми господина и родийѣља кнеза Лазара...

Ко се нађе у месѣу од Лаѣина, од грађана њихове вере да је обраѣио човека, или мужа или жену, од хриѣћанске вере у лаѣинску веру, ѣакав има да своју главу оѣкуѣи од казне давши господару 50 лиѣара, ѣоѣом да се ѣроѣна из ѣредела градских, а о баѣѣинама и имању ѣовора да нема, и ѣоѣ лаѣински који се нађе да је крѣѣио хриѣћанина да му се ѣоѣѣори нос.

Petrus de Bratosti de Cataro, ослобођен је на интервенцију његовог пријатеља, Ивана Палмотића. Залуд ће се Которанин жалити на поступак пургара којом ѣравдом и неѣравдом ви мене можеѣе безаконно везаѣи? Ако сам коме крив, ено му господсѣво божје и дубровачко. Изгледа да нису нашли књиге које су код Которана тражили, али као и свака власт нису се извињавали за учињену грешку.

Негде над Грчком небо је озвездано, Дубровчани и Которани су се упутили ка Скопљу. Ветар што је дувао чинило им се да доноси мирис мора. Али Дубровчани и Которани увек се сете мора, и онда када је толико далеко да га не могу ни назрети.

Petrus de Bratosti de Cataro није ни слутио да је за његово хапшење као и ослобађање био крив Иван Палмотић. Књигу коју су пургари требало да пронађу међу стварима Которанина носили су Иванови сеизи. На путу за Скопље Иван Палмотић је желео да о хапшењу можда и каже свом пријатељу, Которанину, али ускоро је за обојицу било неважно, коме су се богу молили, како су текли њихови трговачки послови као и колику су моћ и какав углед уживали. Већ од Шар планине почели су да побољевају, и ускоро су схватили да су оболели од куге. Повраћање су још мислили да долази од лоше хране, такође и дијареја, али чим су се појавиле флеке по телу страх је био неизбежан. До Иванове смрти напустила га је послуга, бежећи и носећи заразу као што су је и они донели са бродова који су пловили из Дубровника ка Бару. И као што је тада био обичај и предострожност од болести, његове ствари су спаљене, леш затрпан живим кречом, и тестамент који је, наводно, Иван Палмотић на самрти оставио, ускоро је доведен у питање.

И још толико што је књигу на кожи исписану предао у Новом Брду, због које је Которанин био хапшен, а он, Иван Палмотић био крив за свог пријатеља. Књигу би требало да имају они пургари који народу суде... а не они који се вером баве...

Ово лето које долази сунчано је као и сва лета, као и време које се понавља. Да ли Иван Палмотић или његов предак, са истим именом, стоје у Дубровнику, данашњем Дубровнику, или оном вечном Дубровнику?, али сунце вероватно исто залази. Већина тих туристичких бродова симулирали су јахте, а још чешће гусарска пловила, носили су имена дуждева, или жена којих су се власници сећали некада обилазећи свет и да их не би заборавили њиховим именима су називали бродове; стајали су укотвљени у луци и на пучини и развозили туристе до излетишта, до Мљета, Корчуле, Ластова или удаљеног Виса, напokon, и до градова Италије... неколико дана до Венеције, Пешчаре и Рима, или чак до удаљеног Наполија. И Иванов деда је некада имао барку, чији је кум до смрти носио златни ланчић око врата који је добио поводом урањања барке у море, и надао се да ће Иван наследити барку, коју су назвали Барбара, али унук му је изабрао другачији живот, и почео је да се бави језиком.

Иван Палмотић жели да пође из Венеције – одатле је кренуо његов предак – и да утврди чија је то кожа, на којој је исписана

књига. Одавно је већ имао особину да се сећа прошлости, да познаје градове које никада није посетио, да познаје улицу којом су пролазили његови преци, иако никада њоме није корачао, али књиге на кожи исписане није било у његовој меморији; целокупна историја је на једном месту.

Иако је Иван Палмотић био на лађи која плови ка Венецији, далеко су биле њене увале, зидине, гондоле, тргови; брод је био облепљен фотосима те Венеције, и није било могуће не познати је. Живело се у време туризма! Боја воде била је иста какву је Иван Палмотић знао: откада се није променила; била је плава за све путнике, мирисала је на алге и со. Почињао је да говори италијански, да би што боље дочарао пут којим плови, и да би показао баби да зна оне речи које га је она учила; тешко се излази из детињства. Али тамо, на лађи, док је заплускују таласи, и припрема се бура говори се другим језиком. Иван Палмотић не успева да га препозна. Пита једну одушевљену госпођу, која вуче несташног сина, да ли разуме језик којим се говори, међутим, госпођа га не чује, толико је узнесена да би је требало повући за руку и упитати је чему чуђење. Али онда Иван Палмотић види да је госпођа у друштву са једним господином, проседим, и тај нехајни господин подсећа на жбира, тако да Иван Палмотић бежи на неки други крај потпалубља, и тада чује да су морнари Јермени, да овај жбир припада организацији која се бори за испуњавање пророчанстава, ваљда, о крају света.

На плакатима свуда чита коментаре значајних људи који су посетили Венецију, Ђенову, Перуђу, али све те опаске као да су туристичке агенције платиле претежно Американцима. Сви натписи су на енглеском! Чари путовања, близину Италије, Иван Палмотић не може да осети на енглеском, па виче на путнике да говоре италијански. А путници мисле да је овај младић већ луд од радости. Има таквих који полуде од помисли да се враћају у прошлост. Госпођа не помиње гробове јер они су непотребни, и не знам ко се њима обраћа. А речи Јермена потрпаваће реченице других језика. Трпало је да оде... Тамо где је спаљен Ђордано Бруно сада се окупљају туристи. Ћутљиви су! Нису се променили од онда од када их описују у путописима двадесетог века. Туристи говоре о предрасудама житеља четрнаестог века којих се не може заситити овај свет... и још се снимају камерама, и фотографшу. *Ноћ се сјушија на широки, римски љуи, којим је ренесанса дошла на север.*

Могућност да изађе из своје избе, да уђе у мрак, на почетку одушевљен, гледајући парове како се цмачу, а затим, додирујући рукама дојке, врат и колена, касније уздржани; угодност

другачијег сусрета почело је да му пружа путовање. Путовање је архаичност која га враћа почетку; првом отварању очију. Од поноћи престало би завођење. Путници би постали уморни. Свако од њих би помињао неко друго путовање које га је некада узносило. Требало би издржати још једно чекање, па затим изаћи у јутро. И да ли је Иван Палмотић очекивао да ће у Венецији наћи податке о свом претку?

Можда је важнија она друга историја, историја пророчанстава, веровања и заблуда. У њој се такође живи можда и више него у овој историји разума и истинитих догађаја који се само обележавају у времену као дани, датуми, године и векови. Исти је тај свет слутње код Срба, Турака и Грка. Пре него што уђеш у историју остави предрасуде, и буди спреман да осетиш смрад касарни или слушати митску историју своје породице.

Оно у шта верујеш је твоје. Истинито је. Ништа истинитије није било од постанка света до оно у шта верујеш. Покушај мајку или још боље бабу да разувериш да је неистинито оно у шта верују! Оно што је било давно, ако верују у то, оно је и данас; следи неку другу историју – историју чудеса. Ако историја чудеса у себи уопште садржи време да би се назвала историјом. Оно што постоји у свести, ванвремено је и само је печат на психу. Чак иако се обреди понављају као да се дешавају први пут.

Иван Палмотић још увек не примећује да почињу да га прате не само жбири већ и агенти, и да полако улази у мрежу за коју још увек не зна ко му је плете, већ радостан што може да се сећа, јер сећање му је подарио сам Бог. Слушао је једног посетиоца да волети неког у Смирни није исто као волети неку Гркињу у Константинопољу. Гркиња стоји на доку, испраћа неког на лађу који напушта родни град или бежи: једино путник слуги да ће тај древни град који носи име оснивача бити претворен у рушевине. Иван Палмотић познаје девојчиног оца. Продаје му тршћанску чипку и венецијанско мурано стакло, а од њега купује сиријску свилу и персијске тепихе.

Зима је хладна. Бурa је дувала током четири месеца. Крајем марта су процветале мимозе и митре. У читавом граду су почеле да цветају воћке. Певале су птице, гнездиле су се роде, орлови су летели изнад зидина. Они који су излазили на бедеме да посматрају отпловљавање галија које су зимовале у Златном рогу, гледали су гат, затим у луци, ужурбане морнаре, али нису желели да путују; пробуђени од ране зоре гледали су како ветар надима једра. Чамци су пловили час лево час десно, лепили су се за галије, па се од њих удаљавали хаотично се померајући. Чак ни жене у лучким куплерајима нису више мислиле на своје љубавнике. Тог

пролећа изласци сунца, маслине, лимунов цвет, кретање бродова подсећали су Цариграђане на њихов град, а још више на време које је прошло; нису изговарали речи о прошлом већ су се чули молитвени гласови у цариградским црквама.

Улаз у луку Златни рог, и овог пролећа, затвара се ланцем. Цариграђани су одувек слушали звук подизања и спуштања ланца. Они путници који су само једном, са бродова, слушали подизање ланаца, никада га нису заборавили. Ланац је једним крајем причвршћен за Евгенијеву кулу под Акропољем, а другим крајем је везан за кулу у бедемима Пере.

Они који су напустили свој завичај било да су сами отпутовали, па су се надали повратку, било да су прогнани, па су страхова­ли од нових лутања, да би затим још желели освету, а онда и жеља за осветом бледи, и свима њима нестају снови о небу над Бео­тијом, али им је увек у сновима одјекивао ехо спуштања ланаца.

Тракија се завршава полуострвом. Оно је у облику троугла. Његове стране су благо повијене, док један врх упловљава у Бос­фор. Бедеми према мору ишли су од четврти Влахерне код Злат­ног рога до четврти Студион код Мраморног мора.

Морска струја око града била је сувише јака. Морнари су знали да не могу савладати вртлоге и таласе. Њихове лађе за искрцавање нису могле лако да приђу подножју бедема. Таласи би их уздигли и насукали на спрудове, или разбили о гребене који су вирили испод бедема простирући се по Мраморном мору. Нијед­на војска није могла са мора да приђе зидинама.

Бедеми дуж Мраморног мора били су једноструки. Понегде су се дизали изнад самог мора. У њима је било једанаест капија према мору: ту су била два мала пристаништа. У њима су плутале лађе које је хладна зима и непрестани северац спречавали да за­о­би­ђу рт и уплове у Златни рог.

Хладни ветрови дувају са Кавказа. Од раног јутра узбурка­вају море. Црни облаци гледани са брда не дижу се са мора, нити се ваљају небом, већ плове по површини воде, и муње севају и чује се тресак грома, а ехо одзвања обалама. Морнари који су слушали да се никада, пловећ уз обалу, не стиже до златног руна, могу још да негодују, али и за побуну је касно; таласи подизани на пучини, на хриди бацају лађе аргонаута.

Дувао је поветарац од Влахерне. У марту је још било хладно. Мраморним морем ветрови су спречавали пловидбу. У граду је било живо. Цариграђани су посећивали цркве, надгледали беде­ме, излазили на Акропољ, и трговали. Рано су почели да цветају поморанце и лимунови. Трговци су разносили рибу. Усољавали су је.

Све градове опасују велики бедеми. Хиљаду година бедеми Цариграда су важили као најчвршћи и неосвојиви. Ту милост Цариграђани сматрали су да им даје Богородица, заштитница града.

Описивати пролеће у граду који ова дама напушта... који ће ускоро бити разорен, изговарати имена његових капија... али пролеће долази и следеће године, међу рушевине такође цвета цвеће.

Или волети неку бродоломкињу у дубровачкој ували. Она у поноћ плаче на обали одакле се у тами виде светла бакље насуканог брода. Мештани су у својим чамцима или на лађама. Довикују се. Покушавају да спасу бродоломнике. Понеки тек довикују се на италијанском. Остали говоре кастиљански, ладино и арапски. Иван Палмотић се чуди како ће се бродоломници споразумети са мештанима и спасити брод или бар спасити путнике, галиоте и посаду. Иако је бродоломкиња уплакана, Иван Палмотић јој у светлу гледа лице, затим струк, поцепану хаљину чији оковратник упаничена девојка држи једном руком да јој не би извиривале надигнуте груди. Тек када се из чамца појави девојчин отац који је прво послао кћер да би она преживела, а затим се и он указује... Али отац је забринут за пртљаг. Терка му је већ спасена. На крају се на обалу бацају ствари. Сада је отац задовољан а девојка чучи на обали, и почиње да се смеје. Једно ужасно расположење, страх смењује еуфорија; ваљда је нормално да се тако јака расположења смењују. Али Иван Палмотић за ту људску особину тада не зна. Сазнаће много касније када буде боље упознао девојку, јер нико од тих људи са лађе неће наставити пут. Они никуда нису путовали, или су морали да се одазову сваком владару који им нуди уточиште, овога пута Мехмеду Освајачу, да населе разрушени и напуштени Цариград, једино што су узалуд знали одакле долазе јер тамо никада више нису смели да се врате. Ако су пристали у увале Дубровника и на гребенима се насукала њихова лађа, знали су да их је судбина задржала на осунчаним обалама, и власти Дубровника дозволиће им да се населе на земљиште које их је само привукло; одмах иза увале направиће своје насеље. Свако од бродоломника различито ће га називати, све док га једног тренутка мештани не назову својим именом, и како ће се и данас звати. Девојчин отац ће заборавити своје мртве, свој ладино језик говориће у кући... само ће они најтврдоглавији говорити француски, али већ њиховим потомцима тај језик ће бити стран.

Када је поново срео девојку требало је да Иван Палмотић посети неке трговце који су живели у Турској, и које је познавао девојчин отац, и бродоломници су се ваљда упутили у Турску, па када их је лађа оставила у дубровачкој ували претпостављали су да им је бродолом предвиђао пут и да даље није потребно

да путују. Чак су Иван Палмотић и девојчин отац заједно почели да улажу у трговину, а да Иван још увек није слутио да ће она госпођица, која је плакала оне ноћи кад се насукао брод, постати његова жена. Можда из сажаљења, можда и ко зна чега, можда пред смрћу њеног оца, ова девојка је прешла у Иванову кућу. У граду су говорили да је боље било да буде наложница, и да ће то и постати, али можда захваљујући девојци, можда срећи, а можда времену које је долазило, породица Палмотић постала је врло богата. Причало се да су од новца које је донела девојка отпочели нову трговину. Иако је њен муж, Иван Палмотић, врло ретко живео у Дубровнику, та бродоломкиња му је изродила три сина и две кћери... и та деца расту уз причу о Мојсију. Знају пут којим је он ишао из Египта у Израел... данас се тамо налази манастир Света Катарина. Иван би требало да га посети. Можда се и успне стеницама којима се пео Мојсије, уморан, носећи свете таблице. (Изгледа да за књигу на кожи исписану знам само ја, који ово пишем, из неких наративних разлога, а да о томе не знају трагаоци за њом, ипак најбоље би било да се и они укључе у ову потрагу. Када се буду отвориле полицијске архиве... да ли ће и текст агента бити укључен у роман.)

У претресу породичне куће Ивана Палмотића није пронађен никакав компромитујући материјал. С обзиром на то да он потиче из старе дубровачке породице, од драгоцености су пронађене један златни сат, старе мапе, земљописне карте. Пронађене су и старе књиге на разним језицима. Две од њих писане су непознатом ортографијом. Чудно да до сада нико није био заинтересован за књиге. Пре него што Иван отуђи књиге конфискација би била најбоља, зато је запређено да се књиге не смеју удаљавати из куће док се не одлучи да ли припадају народном благу.